Regio Rivierenland

Krachtige gemeenten werken samen.

Kaderbrief Programmabegroting 2027

Wij willen benadrukken dat we ons zeer bewust zijn van de vele uitdagingen waar gemeenten de komende jaren mee worden geconfronteerd. Zowel de krapte op de arbeidsmarkt als de financiële druk als gevolg van het huidige Rijksbeleid zorgen voor grote uitdagingen. De vorig jaar gevraagde verlaagde gemeentelijke bijdrage voor 2027 hebben wij reeds in de programmabegroting 2026 en bijbehorende meerjarenraming verwerkt.

Algemene uitgangspunten voor de (Programma)begroting 2027
De kaderbrief geeft het financiële beleidskader weer voor de Programmabegroting 2027 en vormt daarmee de start voor het opstellen van de begroting 2027. In deze kaderbrief worden de belangrijkste financiële en beleidsmatige uitgangspunten opgenomen en wordt ingegaan op de begrotingseffecten van actuele ontwikkelingen. Bij de samenstelling van de begroting 2027 houden we rekening met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), fiscale en overige wet- en regelgeving en de financiële verordening Regio Rivierenland.

Conform onze gemeenschappelijke regeling leggen wij voor nieuwe opdrachten in programma 1 binnen onze GR een startnotitie ter besluitvorming voor aan de raden van de deelnemende gemeenten zodat het democratisch proces geborgd is. In de kaderbrief kondigen we de startnotities aan voor de onderwerpen waar deze worden voorzien. Zoals toegezegd in de reactie op de zienswijzen op de begroting 2026, zullen we de raden inzicht verschaffen in de bestuurlijke jaarplanning. De bestuurlijke jaarplanning 2026 zal binnenkort, samen met een update over de implementatie van de resultaten uit de takendiscussie, aan de raden worden aangeboden.

De basis voor de begroting 2027 vormt het bestaande beleid zoals geformuleerd en geraamd in de Programmabegroting 2026 inclusief de besluiten van het Algemeen Bestuur. Nieuwe ontwikkelingen die relevant zijn voor de begroting 2027 worden eveneens meegenomen. De inwoneraantallen worden geraamd op de voorlopige aantallen op 1 januari 2026 van het Centraal Bureau voor de Statistiek, conform de in de gemeenschappelijke regeling Regio Rivierenland opgenomen bepalingen. In de begroting 2027 worden de kosten toegerekend aan de activiteiten die door Regio Rivierenland worden uitgevoerd waarbij onderzocht wordt of de resultaatbestemming van de contractgestuurde diensten geharmoniseerd kan worden.

Programma 1: Regionale Samenwerking

In het algemeen lijkt de samenwerking tussen gemeenten, regio's, provincies en het Rijk de laatste jaren toe te nemen om de complexere en grote maatschappelijke opgaven het hoofd te kunnen bieden. Ook bij de belegde opgaven onder programma 1 Regionale samenwerking van Regio Rivierenland is deze tendens merkbaar.

Wij faciliteren de regionale samenwerking op en uitvoering van opgaven, programma's en projecten op de beleidsvelden Economie (incl. accenten), Mobiliteit, Public affairs & Lobby, Regionale Energiestrategie (RES), Ruimte en Wonen. Ook geven we uitvoering aan bijbehorende ambitieversnellers zoals de Regio Deal, LEADER, het Mobiliteitsfonds en het Regionaal Stimuleringsfonds. Deze opgaven, programma’s en projecten vragen steeds meer samenwerking tussen opgaven, meer regionale regie en strategie en personele inzet (programmamanagers en adviseurs).

Ontwikkelingen voor 2027
Eerder is er een gebiedsagenda opgesteld die de komende jaren naar verwachting in meerdere stappen wordt doorontwikkeld naar een regionale strategische (kansen)agenda met bijbehorende regionale investeringsagenda. Het opstellen van scenarioschetsen en het samen komen tot ruimtelijk ontwikkelperspectief – een lange termijn visie- vormt een eerste bouwsteen om tot zo'n agenda te komen. Alle acht gemeenteraden hebben in 2025 ingestemd* met de startnotitie voor de regionale opgave Ruimte en het opstellen van een ruimtelijk ontwikkelperspectief.

Voor de arbeidsmarktregio Rivierenland is Regio Rivierenland werkgever en kassier. Ook op deze opgave neemt de urgentie om samen te werken en wettelijke taken samen met andere partners uit te voeren (bijvoorbeeld het regionaal werkcentrum) toe. Gelet op de lange looptijd (soms 9 jaar) van meerdere meerjarige subsidies, de arbeidsmarktuitdagingen en de efficiëntere bedrijfsvoering (kennisbehoud, kostenefficiency) worden meerdere kleinere externe inhuuropdrachten gebundeld tot een vast dienstverband (0,8-1,0 fte). Dit leidt wel tot een begrotingswijziging maar niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

Bij de Regionale Energietransitie breed gelden dezelfde afwegingen als bij de arbeidsmarktregio: een meerjarige externe inhuuropdracht wordt gewijzigd in een vaste of tijdelijk dienstverband (ong. 0,56-0,6 fte). Ook dit dienstverband wordt bekostigd uit meerjarige incidentele subsidies en zal niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. In de warmtetransitie (onderdeel van de Regionale Energietransitie) hebben gemeenten de centrale regierol. Er is echter zoveel specialistische deskundigheid, benodigde kennisopbouw en –borging nodig dat gemeenten de krachten willen bundelen in een regionale expertpool Warmte. Het Algemeen Bestuur heeft in 2025 opdracht gegeven tot een onderzoek naar de voorwaarden, risico's en inrichting van een Expertpool Warmte. Het eventuele startjaar 2026 wordt bekostigd uit toegekende regionale middelen Warmte en middelen vanuit de Regio Deal. Bij positieve besluitvorming is dit terug te vinden in de programmabegroting 2027.

In 2026 worden volgens planning het Regionaal Economisch Ambitiedocument, de Mobiliteitsagenda en het uitvoeringsplan Mobiliteit hernieuwd. En aantal regionale ambitieversnellers staat door dreigende financiële tekorten van gemeenten onder druk terwijl deze regionale ambitieversnellers voor andere overheden juist een tastbaar bewijs zijn van noodzakelijke regionale samenwerking. Juist deze financiële regionale samenwerking leidt tot toekenning van regionale investeringen en subsidies. Gekoppeld aan het hernieuwen van onder meer het Regionaal Economisch Ambitiedocument en de Mobiliteitsagenda bijbehorend Uitvoeringsplan zijn we aan het onderzoeken of en hoe we regionale ambitieversnellers (fondsen) toekomstbestendig kunnen maken. Dit wordt gedaan in overleg met gemeenten. Mogelijk levert dit wijzigingen in de begroting 2027 op.

Vanaf november zal de Regio Deal FruitDelta Rivierenland II als ambitieversneller formeel van start gaan en daarmee leiden tot begrotingswijzigingen. Het tijdelijke programmamanagement wordt bekostigd uit de bijdrages voor Voorbereiding, Administratie en Toezicht behorend bij de subsidie (zgn. VAT bijdrage) en niet leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

**= voorbehoud is de bespreking in de gemeenteraad van Maasdriel op 6-11-2025. Op het moment dat de Kaderbrief ter besluitvorming in het DB en AB besproken wordt komt dit voorbehoud wel/niet te vervallen.*

Programma 2: Contractgestuurde Dienstverlening

Binnen programma 2 worden de volgende taken uitgevoerd: Leerplicht, Doorstroompunt en vsv-programma, Sociale recherche, Versis, WMO/Jeugd en Inburgering. Uitgangspunt voor de begroting 2027 is, dat de uurtarieven van de activiteiten die onder Contractgestuurde Dienstverlening vallen in lijn liggen met het niveau van de werkelijke kosten.

Ontwikkelingen voor 2027
Versis
Voor het leerlingen- en jeugdvervoer is met vijf gemeenten een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afgesloten om het beheer van het vervoer voort te zetten. In de begroting 2027 actualiseren we de vervoer- en beheerkosten van Versis, mede op basis van de nieuwe aanbestedingsprocedure.

Wmo-Jeugd
Sinds 2025 loopt de financiering van de vaste vergoeding voor Essentiële Functies via onze organisatie. Het gaat hier om hoog specialistische Jeugdhulp waarvan de kosten 1-op-1 worden doorbelast aan de gemeenten. Deze financieringsstroom was nog niet eerder voorzien in de begroting 2026 en verwerken we daarom in de begroting 2027.

Sociale Recherche
Met de opdrachtgevers zijn we in gesprek over de continuering van de inzet van de Sociale Recherche en de vastlegging hiervan in een nieuwe dienstverleningsovereenkomst. Het resultaat verwerken we in de begroting 2027.

Doorstroompunt
Het Doorstroompunt wordt volledig gefinancierd met rijksmiddelen. In het kader van de wet Van School naar Duurzaam Werk (1-1-2026) ontvangt het Doorstroompunt rijksmiddelen om de nieuwe doelgroep tot 27 jaar en bredere taak uit te kunnen voeren. 2026 wordt het overgangsjaar en vanaf 2027 wordt het volledige budget ingezet op de wettelijke taak van het Doorstroompunt. Dit wordt verwerkt in de begroting 2027.

Leerplicht
De formatie Leerplicht is op basis van de nieuwe Ingrado-norm bij alle gemeenten doorgevoerd. In de begroting 2027 zal deze ook voor gemeente West Betuwe verwerkt gaan worden. Voor de overige gemeenten is dit al gebeurd.

Programma 3: Algemene Baten & Lasten

Zoals toegezegd in de reactie op de zienswijzen op de begroting 2026, gaan we met de AVRI in gesprek over de jaarlijkse frictiekosten die zij nog aan ons betalen. Deze verplichting houdt verband met de gevolgen van de afsplitsing van AVRI in 2016 en is een vergoeding voor de structurele desintegratiekosten waarmee Regio Rivierenland is achtergebleven. In 2022 is afgesproken dat periodiek (elke vier jaar) wordt bekeken of deze bijdrage kan worden afgebouwd. Op basis van ambtelijke gesprekken met de AVRI wordt er een voorstel gedaan richting het bestuur.

De gemeenschappelijke regelingen (GR-en) in de regio Rivierenland hebben in overleg met de controllers van de gemeenten met elkaar afspraken gemaakt over de systematiek van indexatie van lonen en prijzen. Uitgangspunt hierbij zijn de CPB indexcijfers, zoals opgenomen in de septembercirculaire van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Bij de samenstelling van de begroting 2027 (meerjarenramingen 2028 - 2030) wordt rekening gehouden met de navolgende financiële uitgangspunten.

Salarissen
Algemeen uitgangspunt is dat de personele formatie en de bijbehorende salariskosten voor de begroting 2027 worden geraamd op basis van de actuele personele formatie in februari/maart 2026.

Cao-afspraken en raming salariskostenstijging
Voor de lonen wordt als basis de laatst vastgestelde CAO gehanteerd. De huidige CAO heeft een looptijd tot en met 31 maart 2027. Vanaf 1 april 2027 wordt daarom aansluiting gezocht bij de door het CPB geraamde stijging van de lonen à 5,1% (loonvoet sector overheid), die in de door BZK uitgebrachte septembercirculaire is gepubliceerd. Deze methode is afgestemd met, en ook wordt gehanteerd binnen de andere Gemeenschappelijke Regelingen in regio Rivierenland.

Sociale lasten
Uitgangspunt in de kaderbrief is dat de sociale lasten en pensioenpremies in 2026 en 2027 per saldo niet stijgen.

Prijsstijgingen
Bij inkoop- en aanbesteding wordt ingezet op een juiste prijs-/kwaliteitverhouding. Indien mogelijk worden afspraken gemaakt voor de te hanteren inflatie.

Prijsindexering kostenbudgetten
De prijsindexering wordt toegepast conform de door het CPB opgestelde cijfers ('prijs overheidsconsumptie, netto materieel (IMOC)') zoals opgenomen in de septembercirculaire 2025. Om de budgetten op het niveau van 2027 conform het CPB te brengen moeten we daarvoor ook het jaar 2026 corrigeren.

Correctie indexatie 2026	
Overheidsconsumptie netto materieel (conform kadernota 2026)	2,2%
Overheidsconsumptie netto materieel (conform septembercirculaire 2025)	2,4%
Correctie 2026	**0,2%**
Index 2027	
Overheidsconsumptie netto materieel (conform septembercirculaire 2025)	2,2%
Indexatie 2027	**2,2%**
Totaal	**2,4%**

Alleen indien voor specifieke kostencategorieën andere indexeringspercentages gelden, wordt afgeweken van het algemene indexeringspercentage en worden de marktconforme kostenstijgingen in de begrotingscijfers verwerkt. Ook de in onze begroting opgenomen werkbudgetten worden geïndexeerd.

In de meerjarenbegroting worden de actuele bedragen geraamd, waarbij rekening gehouden wordt met de bekende meerjarige aanpassingen, zoals mutaties op het gebied van salarissen, prijsindexeringen, actualisatie van werkbudgetten en kapitaallasten.

Slotopmerking
We zijn zeer terughoudend geweest in het opnemen van voorstellen met financiële consequenties om daarmee zo goed mogelijk te anticiperen op de verminderde inkomsten voor gemeenten als gevolg van het huidige Rijksbeleid. We beschouwen het anticiperen op de verminderde inkomsten als een gezamenlijke opgave. We doen het samen. Graag denken wij ook mee of en op welke wijze de inzet op meer regionale samenwerking een oplossing kan zijn voor de verminderde gemeentelijke inkomsten.

Deze kaderbrief Programmabegroting 2027 is besproken in de vergadering van het Dagelijks Bestuur van Regio Rivierenland op 29 oktober 2025. Het Algemeen Bestuur heeft op 12 november 2025 de in deze kaderbrief opgenomen financiële (beleids-)kaders als uitgangspunten voor de begroting 2027 vastgesteld.

de secretaris, de voorzitter,

